

ДІЛО

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шлях. 143322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор при-
ймає від 11—12 год. перед-
поуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:		
Місто	8-00	зл.
Чотирирічне	18-00	"
Півріччя	30-00	"
Річно	60-00	"

А ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол.
 Франції, Голландії, Бельгії 20 фр.
 Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 мар.
 Іспанії 8 пн. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії 7-50 шл.
 Звіна адреси 1 дол.

Телеф. Редації: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найпильніша справа.

Ще у зв'язку з новим проектом ББ зміни польської конституції.

Львів, 17. серпня 1933.

Рівно десять днів тому зreferували ми на цьому місці „бомбу“, яка днем раніше трісла на зізді легіоністів у Варшаві: новий проект зміни конституції Польщі, проголошений урбі ет орбі п Славеком. Після того ми не згадували більше про цю справу, зазначивши, як найбільш есенціональний момент проекту, що він елімінує згори всіх українців від виборів до зреформованого сенату, який має стати не лише рівно-ряльною зі соймом законодавчою палатою, але і якимось упевідеєним прибічним дорадчим органом през. республіки. Таким робом українці згори стають відсунені від пасивної і активної участі в законодавчій праці та від впливу на якінебудь державні справи, щобільше, вони позбавлені навіть голосу у цих справах. Річ ясна, що так поставлена справа виключає всяку мериторичну дискусію над оцим проектом зміни дотеперішньої конституції, якої ніхто ніколи не вважав ідеальною та яка прецінь з цілим своїм розрекламованим „лібералізмом“ і „толеранті-стією“, стала гранітною підвалиною тої націо-вальної політики ріжних польських урядів про-довж останніх 14-ти літ, яка довела до ниніш-нього дійсного стану річей на українських зем-лях у Польщі.

Для нас новий конституційний проект є короною усіх дивоглядів, які досі мали місце в Польщі у ділянці національної політики. І взагалі-можемо глядіти на нього виключно з погляду національної політики, як найдаліше посушений крок по дотеперішній лінії поведінки супроти українців. Проголосити засаду „еліти“ в державному законодавстві, „еліти“, якою має стати (чи вже є!) зборище одиниць, удекорованих польськими військовими орденами, — це геніальний „трік“, що викидає з парламенту за одним махом усі „невигідні меншини“, та в першій мірі „ліквідує“ у парламенті українців! Ясно, що така засада примушує всіх, що до „еліти“ не належать, заняті до цілого проекту задивно вороже ставоврше.

Але — цікава річ — не лише ми займаємо те становище і навіть не лише члени польської опозиції. За тих 10 днів, у яких ми мовчали, йшов і йде безупинний гомін у польській пресі. Не було дня, щоб по всіх найбільших польських часописах не було голосів з приводу Славського проекту (до речі показалося — так як ми це відразу передбачали — що й цей проект дійсно є плодом духа „спеціаліста“ від усяких правничих крючків, б. міністра судівництва, нині голови конституційної комісії союму п. Цара). І ось виявилось, що навіть у самому різношерстному санацийному таборі проголошений проект викликав констернацію. Передусім „делікатні“ свої застерєження зголосили консерватисти з краківського „Часу“, за що страшенно накинувся на них інший консерватист — посол Мацкевич із виленського „Слова“. У репліці „Час“, попри зідливі уваги на тему молодості й невагомного публіцистичного темпераменту Мацкевича, завзято боронити своєї санацийної дьяльцости, не виступає вже проти самої ідеї упривілеєної „еліти“, лише плаче, що „треба би казати тій еліті поширити“. Одночасно дає детекатво до пізнання, що членами Славського „еліти“ буде чейже чимало аналіфаветів („який-небудь їх ступінь освіти і культурний рівень...“ і т. д.), і квестіонує засаду „механічної рівності“. Слоном, консерватисти викручують ся, і наразитись би не хотіли і підписатися під „елітовим“ проектом не можуть, — та почуваться страшенне незручно.

Але те саме почування мають видно навіть деякі одиниці на цілих 100 відсот. санаційні і „травневі“, старі пілсудчики і напевне носії військових орденів. Приклад — „мовчазне“ становище ультрасанаційного „Кур'єра Поранного“, в якому єдиною статтею у зв'язку з конституційним шумом була стаття головного редактора того часу Івана Войвіха Стріпчинського, дока-

зуюча, що нинішню конституцію взагалі треба змінити: про „еліту“ зні слова!

Польські соціалісти, для яких — очевидно — проект петрифікації системи військової олігархії у Польщі є надзвичайно одіозний, висунули м. і. і той аргумент, що нинішня пора ніяк не відповідна для створення площини, на якій „можна би з новою конституцією робити всякі гоцки-кльоцки“, використовуючи „кавчукові“ приписи п. Цара. Саме в цьому році — мовляв — буде в Польщі, після ніби то найдалше поведених бюджетових скреслень мінімум 300 мільйонів дефіциту, висохнуть монополійні джерела прибутків, зростають пропавші податкові залежності, не має держава ніякої тріскої фінансової підтримки за кордоном. І приходять краківський „Напшуд“ до висновку, що ціла низка справ у Польщі є пильнішою від справи конституції.

Урядові кола думають інакше. Для найпильніших справ ніколи нема часу. Існує від початку відродження Польщі одна з найпильніших і нині безумовно найпильніша справа, яку завжди „вирішують“ від нехочу, щоби збутися, щоби „щось“ зробити і мати знову блаженний спокій для „пильніших“ справ. Справою національної політики займається уряд все лише під натиском якихось непередбачених нагальних подій, а зрештою появляється щораз новий закон чи розпорядок, який погладу, але систематично „ліквідує“ непримену українську проблему — внеможливлуючи просто щораз більше українцям проявляти названі своє життя. Нинішній конституційний проект ББ є останнім дисловом тої системи. Замість вглибитися у суть проблеми та доцільність дотеперішньої національної політики, уряд висуває новий проект „ліквідації“ проблеми — через механічне викинення українців з терену одної парламентарної установи!

Відносини на сході знаменито влещують таку вигідну тактику. Це зоветься лише „вирішанням лінії“ між новими союзниками. Ціле непорозуміння лише в тому, що всі ці засоби всі одно не змінять постаті речі: не конституція і не препарування її до зраку газей „Niema Rusi jest tylko Polska i Rosja“ — а українська проблема в Польщі є і стане найпильнішою проблемою, в обличчя якої повинні всі інші проблеми відійти на задній план. Не маємо найменших оман, що хтонебудь із правлячих у Польщі одиниць під цю правду підпишеться: ми глибоко переконані, що і цей і другий і третій проєкт у роді останнього, в ріжних інших справах, буде мерщій, з поднаву гідним успіхом фабрикований і реалізований, бо всі ті справи в очах керівництва Польщі — пильніші.

Не дають хліба державі.

Комуністичний орган „Ізвестія“ в 10. ч. м. стверджує, що скількись хліба, який дають на Україні колгоспи державі, зовсім не вдовольняє державу. Особливо відстали в першій п'ятиднівці ч. м. одеська і дніпропетровська область, що мали розгорнути молотьбу і здачу хліба в повному обсязі. Досі зовсім не розгорнула косовиці і молотьби винницька область, що дала за першу п'ятиднівку ч. м. тільки 2.5 прц. наложитості. Київська область дала 4.2 прц., харківська 2.2 прц., чернігівська 1.7 прц. В інших областях виконання плану заходиться також на дуже низькому рівні. Радгоспи винницької, київської, харківської і довещкої області до віддачі хліба взагалі ще не приступили. Всім відповідальним робітникам згаданих областей загрозовано, що їх чеде строга партійна кара, якщо не попра- зляється.

Ширіть наш часопис!

Арештування литовського студента в Тернополі.

В понеділок 14. ц. м. приїхав до Тернополя молодий литовець Августин Бурюкас, студ. університету у Вільні, замешкавши там же, вул. Завальній ч. 22, для студій над українською кооперацією. До Галичини приїхав в липні ц. р. з дорученнями видних литовських діячів, оглянувши у Львові всі наші голівні економічні установи, побувавши в Ревізійному Союзі Українських Кооперативів і з його рекомендації виїхав до декількох повітових кооперативних союзів, а від них до низових кооперативів по селах. Між іншими був у Стрию і стрийському повіті, в Рогатині і в Рогатинському повіті і т. д., а з Рогатина приїхав до Тернополя 14. ц. м. Тут оголосився в Подільському Союзі Кооперативів, відбув там інформаційну конференцію з управою, оглянувши офіси наші місцеві кооперативні установи, між ними фабрику паперців „Калича“ і будову власної фабричної домівки, а у вівторок 15. ц. м. мав поїхати з представником Подільського Союзу Кооперативів оглянути деякі сільські кооперативи (споживчі, молочарські і кредитові) і в тієї цілі приїшов рано 15. ц. м. до канцелярії Союзу, щоби після уложеного плану виїхати з його представниками до намічених сіл у Тернопільщині. Почував в готелі і очевидно там вписався на мелядункову карту, котра попала в руки поліції, а з нею і нещасний кооперативний дослідник під догляд поліції. В год. 10. рано 15. ц. м. явився в канцелярії Под. Союзу Кооп. в Тернополі, де якраз тоді перебував п. Августин Бурюкас, поліцейський агент з посережником і з місця арештували молодого литовця як політично підозрілого. В поліцейному комісаріаті провели особисту ревізію, забрали всі записки, а самого замикнули до ґруху, бо треба знати, що поліцейні арешти в Тернополі містяться виключно в пивницях, де донедавна перебувало тільки вуголь і бараболя. Арештований Бурюкас має тут знайомих українців, студентів віленського університету і вони звернулися до посла д-ра Отопана Барана з проханням за інтервенцією, в справі арештованого. Адвокат д-р Баран інтервеніював в полудне 16. ц. м. в поліцейському комісаріаті, де якраз тоді переслухували Бурюкаса, а там пос. д-рові Баранові скизано, що проти Бурюкаса ведеться доходження і відслідку тих доходжень буде заложати, чи завтра його випустять, чи передадуть до в'язниці окр. суду.

НЕОБХІДНА БРОШУРА

**Новий
Самоуправний Закон**
вже появилася.

уже появился.

ЦІНА ТІЛЬКИ 40 СӨТ.

Замовляти в Адміністрації "Діла", Львів,
Ринок 10.

[illegible]

Моральна недуга.

Думка, 19 серпня 1933

Нарід, що хоче жити, мусить однаково дбати як про фізичне, так і про моральне своє здоров'я. Для правильного функціонування морального організму треба завжди пам'ятати про гігієну духа — моральні й етичні засади суспільства.

Не будемо наводити тут доказів того, як запад моралі й етики доводив народи до духовного безсилля, розкладу, виродження й деградації. Європі давно відомо — і випробувано, на жаль, на тисемцях диких країн — поборовавши противників шляхом морального їх розкладу.

Український нарід, маючи довкола себе стільки охочих розкладати нас морально, мусить добре дбати про здоров'я свого збірного духового організму, про дезінфекцію його клітин та піднесення етичних засад на височину Божих і національних заповідей.

Передовсім це обов'язком провідної верстви народу і преси, а особливож у відношенні до молодого покоління, що його не вільно вводити в життя через моральні багня й етичні пустарі.

А тимчасом?..

II.

Тимчасом бачимо щось інше.

„Лихі приклади заразливості“ — каже народна мудрість. Заразки морального розкладу, очевидно, можуть переходити як а хорих одиниць, так і а краї. Підпадання моральній недугі безумовно обумовлюється станом моральної гігієни й етичної чистоти як цілого суспільства, так і одиниць, незалежно від їхньої освіти, адібностей і громадського положення.

Частина українського народу, що знаходиться в межах Польщі, не може не підпадати моральній заразі, що йде зі Сходу. Різноманітні моральні недуги, що розідали московський схід ще в передвоєнні часи — „нігілізм“, безбожництво, „огарки“, босацтво, хуліганство, бандитизм і що вплинули у форму комуно-більшовизму, таки пересочуються до нашого організму через кордонну лінію. І не лише до нас.

З другого боку, ми спостерігаємо відживання і старих місцевих заразків, що довгий час спочивали під політичними руїнами — заразків льокайства, хруніства, зрадництва, яничарства й ренегатства. Нема сумніву, що декому залежить, аби згадані моральні недуги ширилися серед нашого народу. Іноді вони навіть штучно культивуються, як „псевніація“, москволюбство, радіофільство різних відтінків, національний індеферентизм і т. д.

І коли ці заразки можуть павідитися в нашому організмі, а навіть викликати пошесні за-

ведужання, то, очевидно, наші дезінфекційні заходи за слабі та й самий організм замало відпорний.

III.

Але ми маємо вужче завадил, ніж перерахувати всі наші моральні недуги, а саме: звернути лише увагу на деякі особливо різні морально-хоробинні прояви в нашому суспільстві: на розгубленість моральних та етичних засад серед наших громадсько-політичних чинників, що на практиці виявляється в симптомах брехні, демагогії, кривдицтва, хамства, хуліганства слова й бандитизму пера.

Перед двома-трьома роками ці явища ми спостерігали лиш в гніздах: комуно-сельробівському, хрунівському й москвофільському. Свідомо, огидна брехня, кільковерхова лайка, наклепи навіть на тата, маму й усіх близьких, хуліганські обливання противників помини й бандитські газетирські напади аа чужого плота, — все це добре всім відомо.

Українське громадянство боролось а цією моральною глизнаю, як могло, потішаючи себе, що самий наш національний організм і його окремі органи — політичні чинники і преса — є здорові; що етичні засади в національній масі стоять високо, особливо серед молоді.

Та... „лихі приклади заразливості“. Мусимо а сьом ствердити, що моральна зараза пересочилася в наші національні шари, етичні засади зникають і в практику входять методи й засоби згаданих чужих хороботворчих новотворів. Там, де вчора мала ще місце чемність, увічливість, „етикета“, право правди, — сьогодні розпанопилася брехня, розсілося хамство, чується лайка, а газетних сторінок лється бруд, у вічі противників летить сміття, етичні засади втоптані в землю.

Суспільство із здивуванням і жахом дивиться на ці „новітні“ способи боротьби і а болем серця прислуховується до газетних брехонь, інсинуацій і лайки. „Що це, — питаються, — психічна недуга, умова невідповідальності, рецидив якоїсь старої злочинності пращурів чи сама „природа“, а якої раптом спомала занадто тонка куль-

Хто хоче навчитися добрій українській літературній мові, хто хоче пізнати історію своєї мови, хто хоче дивитися, як де говорить український нарід, ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ

Науково-популярний місячник „РІДНА МОВА“

присвячений всебічному вивченню УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. Головний Редактор і Видавець проф. д-р ІВАН ОГІЄНКО ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1.50 чвертьрічно. За границею 1 амер. долар. Конто чекове П. К. О. число 27110. — Адреса Редакції а Адміністрації: Warszawa, Stalowa 25. m. 10.

Нові передплатники одержують журнал від 1. числа.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФОРМАЛЬНО
ЩО ОГолошуються в УКРАЇНСЬКОМУ
ПРЕСІ.

турна полудна? Реагують на ці сумні думки вже не лише інтелігентські шари, але й народна боротьба від вуличної білки та брудної смітної.

V.

Але найстрашніше те, що ця моральна зараза за посередництвом друкованих аристократів своєю метою має дійти до найменш критичної відпорої молоді. Невачеб напівшою истинністю згаданої моральної недуги було отруєно цілоде покоління, дати йому заразки брутальності та „плювання“ на воєну там етику. І на майбутнє щедрі дози заразків нестичності й аморальності та пильно наслідують приклади своїх батьків.

І так морального розкладу нашого суспільного організму, що його не міг би довести лютий наш ворог, залюбки доконують люди побіч комуно-хрунів. Те, що вчора виступало як святощі, сьогодні підлягає критиці. Радішні авторитети перемальовуються а сьоміні пугала. Глорифікована весь час будище освітня й господарська робота раптом перетворюється а опортунізм. Душа молоді скупіється а злізливості. Під засад етики а диктаторства — першої ознаки культури.

Не кажемо тут про різні погляди а світу, а одиниць та угруповань — це особисті справжні. Про те, що заступило в нас хоча б західну форму: „Мій високоповажаний противник, на мою думку, помиляється“. Про те, що висовується а місце: „Бути чесним а собою розуміється, і а іншими? Що сталося а батьків і вихователів про звичливість і пристойність?

Нехай кожний має свій особистий погляд а свій погляд на речі, нехай веде боротьбу а здійснення своєї мети, але нехай залишається чинним і культурним борцем та не обертає української хати в смітник, а преси в помийник і а привчає до цього молоді.

Неетичні й некультурні форми політики а часто й особисті боротьби залиши а майбутнє так далеко, що укр. громадянство, маючи а увазі духову гігієну народу та культурні форми життя, повинно нарешті сказати:

— Забороняємо обертати наше життя а Аврієву стайню!

Громадянство має досить засобів вплину на кого слід, аби лише захотіло це зробити.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 19. СЕРПНЯ 1933.

Д-Р ІВ. НІМЧУК.

Українці і відсіч Відня 1683 р.

Похід під Відень. — Участь українців.

На прохання прискорити поміч Собеський взяв а собою сина Якова (прихильники французької політики казали, що король заключив союз з особистих мотивів, а саме, щоб тим лекше оженили сина Якова а австрійською архикнягинєю) і рушив під Відень 22. серпня з Гляйвіц пристішеним маршем. В авангарді він іслав воеводу Сінявського, ажим рушило під Відень також понад 150 козаків під проводом полковника Апостола.^{*)} Ці козаки не були ad hoc звербовані, тільки належали до військової групи волинського воеводи Яна Стадніцького, себто творили приватну легку козацьку хоругву, що була на удержанні згаданого воеводи.^{*)}

Похід армії Собеського відбувався дуже швидко, так, що 30. серпня він був уже з нею а Голя-Бруні, перейшовши за десять днів увесь Шлеск і Моравію. В Голя-Бруні стрінувся король з князем Лютеринським, його давнішим суперником і претендентом до польської корони. Тепер між ними зав'язалися приязні відноси-

ни, що не ослабли до самого кінця війни з турками. Там явився до Собеського і граф фон Вальдек, що доводив франконським контингентом. Рівночасно занялися будовою моста на Дунаю напроти Тульни, віддаленого 5 миль від Відня. У Штадельдорфі, недалеко тульняського моста, представився королеві курфюрст Саксонський і прилучився гетьман Яблоновський з рештою польського війська, а якого по до розі немало людей розбіглося.

По військовій нараді двинулася 1. вересня ціла армія через Дунай. Переправа йшла дві доби. В Тульні прилучився до спільної армії ще курфюрст Баварський зі своїм військом. Начальну команду обняв Собеський. Ще звідси жалувався він в листі до жінки, що „Менжинський сидить ще у Львові, а козаків нема, а вони були дуже потрібні тепер при переході через ліси і гори“. На щастя, при тім переході неприятель ніде не показувався.

З Тульни виступили союзники 9. вересня а дорогу до Відня двома шляхами: польська армія правим, вигіднішим, німці лівим. Не стрінувши ніде турків, дійшли союзні армії 11. вересня до підніжжя гори Каленберг, що була поді віддалена на миль від Відня; на другий день надійшла решта військ. На Каленбергу усталили зараз гармати і розпочали вогонь, аби дати знати віденцям про свій прихід. Командант віденської залози гр. Штаренберг відповів собі канонадою на турецькі війська.

Собеський підчас цілого походу мріяв і ждав нетерпляче на козаків. Він нетерпеливався, що їх так довго нема і писав зпід Бруна до жінки: „Що там чувати з козаками, повідомити мене і підганяти за мною, змивши голову. Менжинському, що ні разу до мене не відізався“. А в інших листі (з 31. липня): „Злий чоловік п. Менжинський, вже був у Львові, а не пише ні

словечка про козаків і що віділа на Україну“. А далі: „А я про нікого так не думаю, як про козаків, до яких нераз на день зітхну“. І просив підганяти їх і давати підводи, бо без інших людей можна обійтись.^{**)} Німецькі покловоди а знаючи горячі любови Собеського до козаків, дивувалися, як він, викидаючи козаків, не кував не то з болем, не то з досадою: „О, Менжинський, Менжинський!“

В однім з листів Марії Казимири до Собеського була мабуть радісна вістка, що козаки вже певно під Віднем. Вістку ту простурі роль листом з 9. вересня: „З Апостолом мені більше козаків над півтораста“. А в іншому місці того самого листу, подаючи деякі подробиці про ті військові відділи, що ще нахолодили Собеський: „Але що по них усіх, козаки а Менжинським вже на час не придуть, а вони тут тільки були найпотрібніші, особливо в переході через ці нечестиві гори і ліси; а нехай діється у всім воля Бога“.

В листі, писанім досвіта у день бою (12. вересня), а якому Собеський представив ціле положення, єм і. таке речення: „А турки ведуть наче собак і худоби ім моя драгоцінність козаків немало забрали. О, Менжинський, Менжинський!“ Поза цією згадкою, яка відноситься очевидно до козацького відділу під проводом Ап-

^{*)} В сучасній Собеському козацькій було двох Апостолів. Один — це відомий полковник мигородський, другий називався Павло Апостол Шуровський і жив у Брашні. Мабуть цей Павло Апостол Шуровський і був командантом козацького відділу, що брав безпосередню участь у відсічі Відня.

^{**)} Пор. Fr. Rawita Gawronski: Udział Kozaków w odzieszy Wiednia. Rok Polski. Kraków 1916, Nr. 2. Ця розвідка написана тенденційно — у краще ворожому дусі до козаків.

^{**)} Пор. Jan Sobieski: Listy do Królowej Marii Kazimiry z r. 1683. Lwów. Biblioteka „Młodzie“, t. 161—162. Ці листи короля до жінки, писані а часі цілого воя, нерідко по ночах безпосередньо після бою або після переправи, незвичайно цікаві. З них видно, як Собеський, герой Відня і переможець турків, прожав перед жінкою, яка а початку воя була з ним, аби допекти версальському двору, а яка тягнула його назад, коли виявилася турецька перемога віденського двора.

(Про вагу фахових шкіл.)

VI. Господарсько-Садівничча Школа в Милованні (п. Стриганці н/Дн.) Це одинока українська однорічна господарська школа, до якої приймають хлопців по скінченні найменше 4 кл. нар. шкіл у віці 14—24 літ. У школі вчать усіх ділянок сільського господарства. При школі ведеться зразкове господарство. Початок науки I. IX.

Торговельна трирічна для хлопців і дівчат, ауа. Кор-
няків 1.

Зрештою знаємо теж, що у свиті Собеського був під Віднем і тодішній львівський православний єпископ Пейсій Шумлянський, що його взяв із собою король правдоподібно на те, аби запозичити собі вплив на козацтво. Про присутність Шумлянського під Віднем, який був там одянений під турецького мурі, свідчить наліс-

*) „Сводная Галицко-Русская Летопись съ 1600—1700 годов“. О. А. Петрушатич. Лив. Сборникъ Гол.-Русской Матици. Львовъ. 1874

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ у Львові.

ЛОНДОН, ПАТ. "Дейли Геральд" повідомляє, що від трьох місяців ідуть бої в китайському Туркестані. Вістки про бої досі не середісталися на воєні з причини недостаточної комуікації. Два племена туркменів і кіргізів побуувалися проти китайського уряду. Місто Кашгар спалили, а вбили всі ханчі. Китайських службовців побивали.

Військове вишколення німецької молоді.

На днях відбулася в Німеччині явка дискусій між кураторією для справ військового вишколення молоді пруським міністерством освіти, міністерством райхсверу та управою штурмових відділів. В дискусіях ухвалено програму військового вишколу молоді. На основі цієї програми учні всіх німецьких шкіл мають до 16-го року життя привикати до доброї поведінки, вічливості, скромності та приготуватися до штурмових військових вправ. Від 16-го до 19-го року життя обов'язує військової вишколу. Треті в гімназії в подільних годинах мають відбуватися вправи зі зброєю та військової теренової вправи. Одно полудне призначено спеціально на науку стрільня. Перед одержанням шкільного аттестату, а для молоді вселяючих шкіл перед вступленням у фахове життя мусять учні аложити окремий іспит з військової освіти, при чому головний натиск положений на науку стрільня і теренознавство. Одчасно наказано, щоб школи, які не мають власних стрільниць, могли розпочати негайно вправи на гітлерівських стрільницях штурмових відділів або Райхсверу.

Готозляться до газовой війни.

Військовий департамент Зл. Держав зсигував 45 мільйонів доларів на будову трійливих газів. Продукція фабрики обчислена на 500 тон газів на добу. Одчасно звернула на себе увагу Франція, що імпортує щораз більше маси штурів і мишей з Англії. Це пояснюють дослідями, які французьке міністерство війни переводить на великі розміри, аживаючи штурів і мишей для перевірки ділення трійливих газів.

Селецького засудили на 5 літ.

БУКАРЕШТ, 17. 8. ПАТ. Вовний суд у Букарешті засудив на п'ять літ в'язниці Брунона Селецького, бувшого представника букарештської філії фірми Шкода. В мотивах сказано про порушення тайни та про переховування без уповалнення військових актів.

Японці в Китаю ідуть далі вперед.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Англійська преса повідомляє з Пекіну, що японські війська при допомозі монголів заняли місцевість Дольбор у монгольській провінції біля Жеге і ідуть далі вперед в північно-західнім напрямі до китайського муру. Китайці завзято бороняться. Китайський командант безуспішно звертав увагу Японії на сереміря, яке підписали 1. червня п. р., що мало чинити кінець боротьбі в півн. Китаю та на те, що марш. Фень уступив. Японія оправдує офензиву тим, що війська марш. Феня окумуновали. Заняття Дольбору має велике значіння для оборони провінції Жеге та торговельних шляхів у пустині Гобі.

Комуністична курерська централія.

БЕРЛІН, ПАТ. Підчас облави на комуністів 16. серпня в Берліні арештували 33 особи. Іх перевезли до концентраційних таборів. Викрили комуністичну курерську централію, головою якої був комуніст Пінноз. Між 18-ма придержаними був бувш. радний Берліна Дітбендер, що працював спільно з тайним московським емісаром Фогельзангом, який тепер є в Ціріху. Облави відбулися теж у Кенігсберзі, де перевезли ревізії за зброєю та агітаційним матеріалом. Арештували 4 особи. В Кельні після ревізії в 34 мешканнях на робітничому передмісті арештували 4 особи, в яких пайшли агітаційні летючки та зброю. В Кенігштаїні викрили тайну комуністичну друкарню. В облаві біля Франкфурту над М. прийшло до перестрілки між поліцією та придержаним мотоциклістом. Мотоцикліст утік.

ДО СПІВАЦЬКИХ ТОВАРИСТВ МОЖУТЬ НАЛЕЖАТИ ЛИШЕ НІМЦІ.

БЕРЛІН, ПАТ. Голова німецького співацького союзу Бренер видав розпорядок, на основі якого всі становища у співацьких організаціях можуть бути обсяжені тільки арійцями. Члени управи та диригенти жиди мусять зректися своїх урядів. Усіх жидів, які вступили до співацьких союзів по 1914. році, скреслили з листи членів. Виймок зробили лише для бувших фронтових воєнків. Приймати нових членів не-арійців заборонено.

Мекдональд перервав відпустку.

ПАРИЖ, 17. 8. ПАТ. Із Льондону повідомляють, що прем'єр Мекдональд перервав відпустку та вернувся до Льондону. Кореспондент "Пті Парізіан" заявляє, що до того приневолити Мекдональда закордонні справи. Міністр закордонних справ Саймон є тепер у Бразилії, а Мекдональд увів зовсім у свої руки закордонні справи держави. Безпосередньою причиною повороту Мекдональда є мабуть справа Іраку, де недавно амакрували більше як 300 асирійців. Положення в Іраку гірше. Крім того Мекдональд займається особисто справою німецько-австрійських взаємин.

ЗА АГІТАЦІЮ УТРАТА ГОРОЖАНСТВА І МАЄТКУ.

ВІДЕНЬ, 17. 8. ПАТ. Рада міністрів видала розпорядок, на основі якого особи, що ведуть за кордоном агітацію ворожу Австрії, або які задля того виїждять за кордон, тратять австрійське горожанство. Рівночасно може бути виданий приказ конфіскації їх майна в користь скарбу. Дальший розпорядок передбачує можливість конфіскації майна політичних партій, яких діяльність в Австрії заборонена.

Перші вражіння не задовольняли свіжого лікування. Чув, що старші пані нарікають на те, що в живці ординують за молоді лікарі, за свіжі практики. Доктор філософії побоювався, чи не за черства боровина, в яку лавив що другий день. Та цей прикий настрій легко розвіявся. Пан суддя віднайшов багато старих знайомих, пізнав свіжих людей, причепився до спортовців при відбиванні, став совісним членом вечірніх (ліпше нічних!) мандрівок по парку. Це звалося там „іти на воду“. Старші пані від бріджа пригадували собі, що таких бистрих хвилях не було за їхнього дівування. Дивувалися, а може й жалували... Час летів, як щастя.

До пана судді Коханського стали присікатися з усіх сторін, як тільки довідалися, що він ще парубок, чи там неодружений.

Пані: „Стільки гарних, пристійних, поважних, на становищі, а то й не бідних дівчат — а він не жениться! Сором вам, пане суддя!“

Панове: „Уважай, чоловіче, бо граде час, коли й „Девятка“ не допоможе! Куй залізо, поки тепле!“

Нашому ревматикові не треба було довго довбати про благодати подружого життя. Імось Шасна кілька днів прислухувалася до балачок судді про женячку. Вкінці заявила отаверто, що знає панючку, яка відповіде всім вигодам несподіваноспеченого жениха.

— Не за молодий вітрогон (за наших часів не так було!) і не за пережита дів (ох, часи тепер настали!). Має посаду, та може й хочби й зараз кинути! З однієї платні урядовця сьогодні важко вижити — вона зможе причинитися та кож до утримання дому (має скромний маєток). Тільки уважайте, пане Коханський, я, жінка, ангажуюся своєю честю — це зробить мені

ГІТЛЕРІВСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ І РОСІЯН.

ЕСЕН, 17. 8. ПАТ. У тутешній пресі помісялася відозва, яка визнає росіян, українців і польських горожан, щоб подавали свої прохання задля створення гітлерівської організації Рурському басейні. Вербує якийсь Сметта.

ВЕЛИКА ЗЕМЕЛЬНА ВЛАСНІСТЬ — ДЛЯ ЛЬОНІЗАЦІЇ.

БЕРЛІН, ПАТ. Національні соціалісти вносили відозву, в якій визнають велику земельну власність, аби віддалили свої землі колонізації. Відозва висловлює думку, що велика земельна власність виявить таку силу відповідності, як інші вітки господарського життя.

ДОВГИ ПО ПРЕЗ. МАШАДО.

ПАРИЖ, 17. 8. ПАТ. Новий кубанський уряд опрацьовує плян фінансової санції за цього мають оголосити мораторію для чужих довгів, які наслідком своєї фінансової політики оставив бувш. президент Машадо. Мають теж затугнути позичку 160.000.000 франків.

Ліндберг в Ісландії.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Із Рейкьявіку повідомляють, що там прилетів Ліндберг із Ісландії 5 годин. По дорожці прохорої погоди мусів осісти в Лейкфюрді. Тепер летить мабуть до Норвегії.

Ганді вже не голодує.

ПУНА, 17. 8. ПАТ. Тому, що англійська влада взяла під увагу деякі домалання в справі страви, Ганді перервав голодування. Приймає звичайну їжу.

Атентат на нового президента Куби.

З Гавани повідомляють, що тепер стало відомо, що на нового президента Куби Мануела де Чеспедеза безпосередньо планували атентат. Змовники були членами тайної поліції, яку зорганізував був іще бувший президент Машадо. Як Чеспедеза виходив після заприсяжання зі сали, крім нього поспішався град куля, та ніодна не відіткнула президента. Виявилось, що атентатники стріляли з авта, яке зупинилося напроти будинку. Змовники втекли.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.

Виконує швидко і солідно всіляким роду друкарські роботи по найдешевших цінах!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛО“ З ДНЯ 19. СЕРПНЯ 1933.

Л. ЛУКА.

Черче помогло.

Чернецьким*) баламуткам — „Девятка“ і дівчатам — присяга.

Пан суддя Коханський щасливо пройшов через редуційну чистку і довго думав, якби то найприємніше провести своє літне дозвілля. В горах пустка, бо що там робити, коли позакурюються кичери й верхи? У Трускавці судді не подобалось товариство; він забажав хоч раз подихати рідним повітрям і тому рішився на Черче.

Якжеж тут їхати здоровій людині до купелевої місцевості, до живця?

Пан суддя пригадав собі нагло, що в Задушну суботу щось лопило його у правому коліні. Це мабуть ревматизм! Таж не відзиваються стрілецькі походи в Карпатах, Стрипа, Бел. Україна і 1919 рік! В Черчі буде купатися, щоб люди не думали, що пан суддя таким тривіальним шляхом шукає жінки. А проте, якби так щось доброго трапилось? „Важко єдиному бути“ — читається в шлюбному апостолі. Та пан Коханський романтик, не одружиться, аж залюбить і набуде певності, що і його кохають вірні дівочі очі. Це правда, що жінки залюблюються очима. Тими синіми волошками, які проймають дрозно серце мрійливого судді.

*) Місцеві люди говорять: „чернецький“, а не „черчанський“. Місцева форма позивалася, бо „Черче“ пішло від слова „чернець“.

стиду. Я за нею зараз депешую, щоб прийшла бо мені дуже нудно (ніби). Імени її вам не скажу, бо таємниця приманчавіша.

Третього дня прийшла Імось Шасна до черчі в товаристві своєї дами. Коли пані пера очима знавців костюм нової гості, Імось шула судді. Він біг до стола і сердечно сів з нею. Таємнична дама — це його давня знайома. Пан Шасна була трохи збентежена, коли побачила, що Коханський веселий і задоволений, якразно продовжувала ролю свахи.

Цього вечора йшла на чернецькі води пара більше. Пані Імось Шасна не гіршала оцим майже безконечним плаванням по парку, бо вірила, що зпоза цього Рубіжонку виїде нове подружжя. Відбаванка дістала нову парню. Пан суддя завжди грав у парті проти дами. Дусі і подивляв її розкішну постать. Приймав хотів, що його партія часто програвала — й уважав новозакоханий за добрий знак.

Тиждень пізніше всі, що мали очі, знали, що суддя „задурився“ по вука. Деякі пані звалили крутилі головами: „Що він у ній бачить? Шкода його, він добрий чоловік, вона надто рефінансована, неприродна. А то має щастя — а тиждень зловила такого мужа!“

Інші потішались: „Хто знає, що в ньому чортик сидить? — Якби він добрий, то вже давно вженився би!“

Маленька Таня (вона знала всі місця та ні!) безінтересовно радила судді при статті з жодами:

— Пийте, пане, „Девятку“, вам вона дасться!

На другий рік готов суддя підписати „Діло“ в трійку...

Дівка залепнена!

У РУЩИНІ КОМУНІЗМ КРІПШАЄ.

ЕСЕН, 17. 8. ПАТ. В Рурському басейні замітна скриплена діяльність комуністів. Комуністи скликають збори, розкидають листочки, заосматрюються в зброю. В Ватеншайді викрили комуністичну боївку, якої головою був бувш. член райхсвері. Боївка мала зброю. В Бохумі викрили склад пропагандових матеріалів. У Дісельдорфі в пивниці одного комуніста знайшли магазин муніції. В Білефельді поліція арештувала 99 підозрілих у комунізмі. В Гельзенкірхені арештували штаб комуністів із 13 осіб.

Із гараздів Лемківщини.

Чому заборонено читальню „Просвіти“?

Староство в Ліську постановою з 23. червня п. р. заборонило заложити відділ т-ва „Просвіта“ у Львові під назвою „Читальня Просвіти ім. Івана Франка“ в Скороднім, мотивуючи свою заборону тим, що мовляв, в громаді Скороднім є на денному порядку крадіжки, ушкодження чужої власності, біятики та що молодь допускається різних проступків, які колідують з карним законом. На випадок оснування читальні в тій громаді, на думку староства, зросли би там гроступки до небувалих розмірів, бо молодь, збираючися нічною порою в доміви товариства, мала би ще більшу можливість допускати тих проступків. Наслідком того, мовляв, були би загрожені безпека, спокій і публічний порядок у тій громаді.

Від постанови староства основники читальні „Просвіти“ в Скороднім внесли відклик до львівського воевідства, прохаючи цю постанову уневажнити, тому, що вона противна духові закону про товариства, противна принципам конституції та міжнароднім договорам про права національних меншин. Не може теж бути мови про те, щоб освітнє товариство, яким є „Просвіта“, могло викликувати в селі проступки, завпаки, просвіта впливає ублагороднюючо й причинюється до зменшення проступності, як виказує статистика у всіх державах на світі.

Відповіді воевідства на відклик від заборони ліського староства основники читальні ще не дістали, але покищо в вона вимовною ілюстрацією до тієї „оази толеранції“, якою, на думку польської преси користується українське громадянство в Польщі.

НОВИНКИ

— ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17. від 9—1 і від 3—6. НАСС. 106 1—4

Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича ч. 5, розпочинаються з днем 17. серпня. Початок науки 21. серпня. Консерваторійна програма навчання обіймає науку гри на фортеп'яні, науку на всіх смичкових, а також дутих деревляних і бляшаних інструментах, науку сольоспіву та комплект теоретичних предметів, як також збірні вправи оркестральні та камеральні та хор для дітей і дорослих. Крім того ведеться курс педагогічний для кандидатів до державного іспиту з музики і співу, однорічний курс диригентури хоральної та ново-організований курс гімнастики ритмічної методом Жак-Далькроза. — Вписи до Філії Муз. Інст. на Личакові відбуваються до кінця серпня в головному будинку вул. Шашкевича ч. 5, а від вересня в доміви „Рідної Школи“, вул. Крупацька ч. 15. — Подробіци в афішах. Секретаріят урядові і дає всякі інформації щодо дею (з виключенням неділей і свят) від год. 10—12 передпол. і від год. 3—6 попол. — Виділ Муз. Тов-а ім. Лисенка у Львові. 201 2—3

— 3 Живця Черче. З днем 15. серпня почався третій сезон у Черчі. Погода гарна, тому наплив гостей не меншає. Крім селян і господарів приїждять тепер приватні урядовці, емерити та всі, що не зв'язані школою. Ціни купелів та удержань тепер у Черчі дійсно мінімальні. Ціле місячне удержання в лікуванні для селян не доходить 100 зол., для інтелігентів 190 зол. III. сезон триває аж до 1-го жовтня. 219

— Важне для заліщицького повіту. В неділю 27. серпня ц. р. в год. 1.30 попол. відбудеться заходом Повітового Народнього Комітету УНДО публічне віче в Заліщиках в селі Народнього Дому. Порядок нарад: 1) Сучасне політичне і господарське положення українського народу — зокрема в межах Польщі; 2) діяльність Української Парла. Репрезентації в останній сесії і 3) реферат про найновіші закони: шкільні, земельні і самоуправні. Реферувє посол Др Степан Баран.

— XIII-ий Конгрес „Рах Романа“, всесвітньої організації католицьких студентів, відбувся в Люксембурзі у днях від 5. до 11. ц. м. Україн-

АТРАКЦІЯ ЛЬВОВА!

Варшавський ЦИРК СТАНЕВСЬКИХ I-ий Відділ (головний)

святоче відкриття В ПЯТНИЦЮ 18. СЕРПНЯ 1933 в год. 8.30 веч. площа Бема. Небувала сензація! 120 крокодилів на арені та боротьба франц. капітана Ваала з воднім басейн з крокодилами. Слашна труппа трамполістів Растеллі з муриним рекордистом світа, який виконує 150 сальто-мортале відразу. Фред Марлон чоловік-оркестра, зоря, який розквітає до слави. Крім того 12 атракцій. Тригодинна програма сензацій, емоцій, гумору, сміху, подяву і захоплення. Позір: В суботу 19-го і в неділю 20-го ц. м. по дві вистави в год. 4-й попол. і 9-ий веч. Ціни місць низькі. Менеджерія відчинена від год. 10-тої рано до год. 7-мої вечір. Цирк грає без огляду на погоду, бо дах цирку непромокальний.

Кооперативне свято у Гряді.

Посвячення величаного кооперативного дому. — Фестин „Лугу“. — Концерт питомців.

В дні 13. серпня громадяни Гряди, пов. Львів, мали у себе велике кооперативне свято. Це господарсько-споживча кооператива „Єдність“ посвячувала свій власний дім. З доходів, зібраних впродовж довгих літ і завдяки жертовності всіх членів „Єдності“ дозела управа до того, що закупила ґрунт і замінила його за ерекціональний город (завдяки дозволу львівської Митрополічної Капітули і прихильності місцевого пароха). На цьому городі виріс величавий мурований будинок 2 метрів довгий і 9 широкій, в якому найдуть приміщення всі господарські і культурно-освітні установи села. Є також гарна театральна сая, величини 13×9.

На посвячення прибув о. мітрат Базюк і хор питомців Дух. Академії, прибули також відпоручники львівських центральних установ; а саме від Центросоюзу інж. Творидло, від Мелосоюзу інж. Йовик, від централі Лугової Організації зі Львова група луговиків з п. Козляном на чолі. Крім того „Луги“ і делегації з сусідніх сіл.

Службу Божу відправив о. мітрат Базюк в асисті оо. дек. Мармаша із Зашкова, о. Ключаса з Куликова, о. Ткачука з Дорошева й о. Биликевича з Грибович, при великому здвизі людей з Гряди і сусідніх сіл. Відтак деконав о. мітрат разом з усіми священиками посвячення дому, а о. Мармаш молодший із Зарудець вилосив бадью проповідь, в якій взивав усіх дооколичних громадян до наслідкування цього гарного прикладу. Після того відпоручники склали привіт. А саме: дир. Творидло від Центросоюзу, пос. Великинович від Парламентарної Репрезентації, мгр. Жовнір від „Великого Лугу“ і п. Харина від установ Збоїськ та сусідніх сіл.

Пополудні відбувся на площі в селі фестин місцевого „Лугу“ при допомозі „Лугів“ із сусідніх сіл — Підлісок Малих, Збоїськ і Зару-

дєць. Фестин-попис випав удачно та зробив порядком і вправами, особливо дівчат, гарне враження на прививних, яких було кількасот осіб. На цьомуж пописі дружина „Лугу“ з Гряди роіграла вперше з дружиною теологів та дружиною чит. „Просвіти“ в Дублянках змагання у відбиванні, а хоча на перший раз програла, то виступ її, як спортової дружини на селі, варт того, щоб його відмітити. Загальне враження з лугового попису, до звеличання якого причинилася теж труба оркестра із Замарстинова, дуже добре.

Вечором уладили питомці Дух. Академії у новій, величній акустичній салі концерт, з якого дохід призначено на викупно Підліської Гори. Ця знаменита шіснашка під батуту п. Жолкевича, заслугоє на правдиве признання за свою працю у львівському повіті. Під кінець концерту о. парох Рокіцький подякував щирими словами молодим ідейним членам хору за підєм духа, що його вони розбудили в селі своєю прегарною імпревою.

За весь час свята панував бадьорий дух і прекрасний порядок. Один лиш був немилий інцидент, коли в часі привітальної промови представника Лугової Організації студент Хрипак Куба вирвався як Пилат з конопель і кликнув „ганьба“. Але той саме п. Хрипак не кричить „ганьба“ собі за те, що в своєму селі Грибовичах нічого не робить, хоча там сидить цілими роками. Воно й досі занедбане так, як рідко яке інше село в повіті і може служити хіба прикладом того, як виглядає занедбане й забуте село разом з Хрипаким. Селяни Гряди пп. Паленицький, Фікташ, Ковалишин, Лотиш, Гураль і інші, які своїми трудами довели своє село до такої прикладної співпраці і єдності, що збудували цей величавий будинок, можуть бути Хрипаківі учителями для праці в Грибовичах. Очевидець.

ців заступали: о. Д. Хомин, парох української лювенської студентської громади, пп. М. Граб, А. Кішка й Ж. Процишин.

— Із Т-ва Приятелів Мистецтва (Штук Пенки) у Львові на площі Східних Торгів отворений літній сальон львівських артистів: Бельської, Буиша, Кроля, Литвиненка, Ацеланського, Груши, Городиського, Гутової, Новаковської, Розмуса й Рукера. Крім того сальон загальний, доповнений виставою килимів із шкіл народного промислу. Сальон відчинений щодня від год. 9. до 11. Доїзд трамваем ч. 11.

— Цирк Станевських приїхав до Львова і розтаборився при пл. Бема. В теперішній програмі атракцій світової слави, головнож аж 120 крокодилів знад Нілю. Інавгураційна вистава в п'ятницю 18. серпня в год. 8.30. Доїзд трамваем 3, 8, 2. Після вистави ждуть трамваї всіх напрямків.

— Фінансовий Виділ Каси Хорих м. Львова, що досі є при вул. Шпитальній ч. 1, перенесеться 21. серпня ц. р. до будинку при вул. Браерівській ч. 8.

— Реєстрація уроджених у 1915 році. Магістрат м. Львова зарядив на основі уст. 24 закону про загальний військовий обов'язок реєстрацію всіх мушин, роджених 1915 року. А естрацію всіх мушин, роджених у Львові, саме: 1) тих, що постійно живуть у Львові, 2) дійсно перебувають, а не мають місця замешкання або їх місце замешкання невідоме, 3) мають місце фактичного замешкання у Львові та в інших місцевостях (себто ті, що мають місце замешкання в двох або більше громадах). Ті, замешкання в двох або більше громадах, згощо підлягають реєстрації, мають особисто з'явитися в часі від 1. до 30. вересня 1933 включити в урядових годинах в міській уряді ділянці до свого замешкання (побуту), щоб вписатися до свого реєстру річника 1915. Ті, що мають фактичне місце замешкання крім Львова також в інших громадах, обов'язані зареєструватися в міській ділянці уряді м. Львова, а також у відносній громаді.

— Самогубство. При вул. Казимирівській, в кам'яниці Калішів, кинувся з III. пов. 30-літній Герш Голомб, до фаху кравець. Тому два місяці Голомб висидів з Югославії. Голомб помер

у шпиталі. Рішився покінчити з життям наслідком нужди. В кишені самогубника найшли 48 сот.

— Дзвонив на алярм в ночі у дзвіниці костела св. Антонія у Львові Войтх Мандель, бувш. листар, що живе при вул. св. Антонія 3. В тій камениці експитували одного комірника, а це так поділяло на нервового Манделя, що він постановив так запротестувати проти експісії.

— Труп серед дороги. На гостинці в селі Дмитре (пов. Львів) убили хтось колом 17-літнього Олексу Бобеляка. Арештували як підозрілих 3 місцевих парубків, що ворогували з Бобеляком за ділячку.

— Пожежа від грому. В Обертині (пов. Городек) вдарили два громи; один у будинки Розалії Баранської, другий в будинки Петра Шимчука. Оба господарства агорії разом зі збіжжєм.

— Катастрофа польського літака. Біля шпиталю в Луцьку алав військовий шкільний літак і згорів до тла. Пилот агинув на місці, обсерватор ученик також ранений.

— Надужиття в університетській клініці. Поліція виявила велику дефравдацію в клініці храківського університету. В азяку з тим арештували службовця клініки Будзіна, що доpusкав величезні надужиття. У його хаті найшли заграничні альбоми порнографічних фотографій та докази, що він хотів підробляти гроші.

— Три летунські катастрофи приключилися 16. серпня в Варшаві. На Груєцькій шосі військовий літак зударився з коровами. Шкоди не було. На летунській майдані в Окенію алав літак типу „Бреже“. Літак розбився зовсім. На такотівській летунській майдані розбився літак, летун також вийшов ціло.

— Нагла розправа над убивниками. Перед наглым судом у Катовицях почалася розправа проти 22-літнього безробітного Кароля Ксьон-проті 22-літнього Фр. Польонка, 22-літ. Макея Голдзі, 29-літ. Альфонза Дуєка, обв. у вбивстві 78-л. та 22-л. Альфонза Дуєка, обв. у вбивстві 78-л. Ядв. Кубістової. Вбивники мали вістки, що Кубістова переходує в сім'ю 800 зол. Найшли в неї лише 52 золотих.

